

1.2.1 Yliopisto-opiskelijoiden monikielisen vuorovaikutusosaamisen kehittyminen kandidaattiopintojen aikana

Maija Gerlander, yliopistonlehtori, Jyväskylän yliopisto

Päivi Torvelainen, lehtori, Jyväskylän yliopisto

Peppi Taalas, johtaja, rehtoraatti, Jyväskylän yliopisto

Anne Virtanen, yliopistotutkija, Koulutuksen tutkimuslaitos, Jyväskylän yliopisto

Päivi Tynjälä, professori, Koulutuksen tutkimuslaitos, Jyväskylän yliopisto

Eeva K. Kallio, erikoistutkija, Koulutuksen tutkimuslaitos, Jyväskylän yliopisto

Yliopistokoulutuksen odotetaan tuottavan akateemista asiantuntijuutta, joka sisältää alakohtaisen substanssiosaamisen lisäksi laajempaa asiantuntijaosaamista, kuten monipuolisia ongelmanratkaisu-, yhteistyö- ja vuorovaikutustaitoja, kriittistä lukutaitoa sekä kykyä toimia monikielisissä ja kulttuurisissa konteksteissa (Pirhonen 2021; Voogt & Robling 2012). Voidaankin sanoa, että monipuolisesta viestintä- ja kieliosaamisen kehittymisestä korkeakouluopintojen aikana on tullut tärkeämpää kuin koskaan aikaisemmin. Tutkimusta opiskelijoiden viestintä- ja kieliosaamisen kehittymisestä yliopisto-opintojen aikana on kuitenkin tehty niukasti. Suomessa Kappas-hankkeessa (2021) on selvitetty poikkileikkaustutkimuksena suomalaisten yliopisto-opiskelijoiden kriittisen ajattelun ja kirjoittamisen tasoa ja kehittymistä. Viestintä- ja kieliosaamisen kehityksen tutkiminen olisi tarpeellista, jotta kehittymistä osattaisiin tukea mahdollisimman tehokkaasti ja tarkoituksenmukaisesti sekä alakohtaisissa että erityisesti viestintä- ja kieliopinnoissa.

Jyväskylän yliopiston Monikielisen akateemisen viestinnän keskuksessa (Movissa) on pyritty viestintä- ja kieliopintojen tarkoituksenmukaisuuteen luomalla monikielisiä opintokokonaisuuksia, jotka ovat tieteenalälähtöisiä ja oikea-aikaisia suhteessa opiskelijan alakohtaisten opintojen etenemiseen (Pirhonen 2021; Gerlander ym. 2023). Monikielisyys konkretisoituu tavoitteena kehittää opiskelijoiden valmiuksia käyttää koko kielirepertuaariaan opintojensa aikana ja myöhemmin työelämässä (Kokkonen & Natri, 2024). Esitelmässämme tarkastelemme opiskelijoiden itsearviointeihin perustuvan kvantitatiivisen tutkimuksen avulla, miten eri tiedekuntien opiskelijoiden monikielinen vuorovaikutusosaaminen muuttuu kolmen ensimmäisen opintovuoden aikana. Esitelmämme lopuksi pohdimme tutkimuksemme tuloksia viestintä- ja kieliopintojen pedagogisessa kehittämisessä.

Monikielistä vuorovaikutusosaamista mitattiin viisiportaisilla Likert-tyyppisillä väittämillä, jotka koskivat 1) viestintä- ja kieliopintoihin sekä osaamiseen orientoitumista (9 väitettä, teemoina tärkeys, kiinnostus, kehittäminen, luottamus) ja 2) akateemisia tekstitaitoja laajasti ymmärrettynä (22 väitettä, teemoina akateeminen kirjoittaminen ja lukeminen, palautevuorovaikutus, ryhmässä toimiminen sekä monikielisyys ja kulttuurienvälisyys). Jatkoanalyysyjä varten väitteistä muodostettiin faktorianalyysin pohjalta seuraavat monikielistä vuorovaikutusosaamista kuvaavat yhdistelmämuuttujat: arvostus (2 väitettä, $\alpha=0.71$), kehittäminen (2 väitettä, $\alpha=0.69$), tekstien tulkitseminen (2 väitettä, $\alpha=0.80$), tekstien tuottaminen (4 väitettä, $\alpha=0.84$), vuorovaikutus (8 väitettä, $\alpha=0.87$), eettisyys (2 väitettä, $\alpha=0.91$) ja monikielisyys (3 väitettä, $\alpha=0.79$).

Tutkimuksemme on osa Movin ja Koulutuksen tutkimuslaitoksen (KTL) Akateemisen asiantuntijuuden kehittyminen (AAKE) -seurantatutkimusta. Siinä on selvitetty kyselyiden ja haastatteluiden avulla yliopisto-opiskelijoiden asiantuntijuuden kehittymistä kandidaattitutkinnon aikana eri näkökulmista (ks. Kallio 2020, Virtanen & Tynjälä, 2019)